

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXIII. — Izdan in razposlan dne 10. septembra 1897.

Vsebina: (Št. 209—214.) 209. Razglas, da se je pripustila po Karolu Jeřábku v Pragi sestavljena merska pipa za pivo v meroskus in kolkovanje. — 210. Razglas, da se je pripustila po Joahimu Koldovskem v Pragi sestavljena merska pipa za pivo v meroskus in kolkovanje. — 211. Razglas o pripustu žerjavskih tehtnic v meroskus in kolkovanje. — 212. Razglas, da se tako zvani stekleni baloni, imenovani tudi vrči v koših ali demidžoni (demijohns), pripuščajo v meroskus in kolkovanje. — 213. Razglas, da se priprave za določevanje kakovosti žita s tehtanjem [malih množin] zrnja pod oznamenilom „žitni poskuševalniki“ pripuščajo v meroskus in kolkovanje. — 214. Razglas zastran meroskusa in kolkovanja mernikov o porabi vode.

209.

Razglas trgovskega ministrstva z dne 23. avgusta 1897. l.,

da se je pripustila po Karolu Jeřábku v Pragi sestavljena merska pipa za pivo v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) je pripustila c. k. komisija za pravilni meroskus po Karolu Jeřábku v Pragi sestavljeno mersko pipo za pivo po méri nastopnih, gledé pristojbin po trgovinskem ministrtvu odobrenih predpisov v meroskus in kolkovanje.

Glanz s. r.

Predpisi

o pripustu merske pipe za pivo, sestavljene po Karolu Jeřábku v Pragi.

Sestava te merske pipe za pivo se vjema bistveno s sestavo Urbanove merske pipe za pivo (razglas trgovskega ministrstva z dne 12. januarja 1892. l., drž. zak. št. 35 iz l. 1892.), vendar se razlikuje od nje v tem, da so znamke in oznamenila, vstrežajoče merskim veličinam, ki jih je odmeriti, vbrušene na

merski posodi, in to znamke okoli merske posode. Tako je tudi oznamenilo „merska pipa za pivo (Biermesshahn)* vbrušeno na merski posodi, v tem ko so po priredu napovedane merske veličine nabite na pipnem telesu.

Nihalastega kazala ni pri tem priredu.

Steklena merska posoda je kakor kaže priložena podoba 1., vložena v globino, izvrtano konično v zgoranjem delu pipnega telesa, in presledki, ki so okoli vložene kosa te merske posode, so zaliti s cinom, š čemer se, ker je zgoranji rob te globine nekoliko proč od unanje stene merske posode, nareja obročasta ploskva *Z* iz cina (kositra).

Tam, kjer se ta ploskva stika s prav tako obročasto ploskvo *m* (pod. 2.) pipnega telesa, so nameščene v enakih razdaljah druga od druge tri cinaste grudice *a*.

Gledé mej pogreškom in gledé meroskusnih pristojbin je ravnati s tem priredom, kateri prav tako ni zavezan občasnemu dodatnemu meroskusu, kakor z Urbanovo mersko pipo za pivo.

Kolkovanje je opraviti tako, da se tikoma pod vsako črtno znamko najedka, na spredaj omenjene cinaste grudice *a* pa navdari meroskusni kolek.

Enemu teh zadnjih kolkov je pristaviti letno številko.

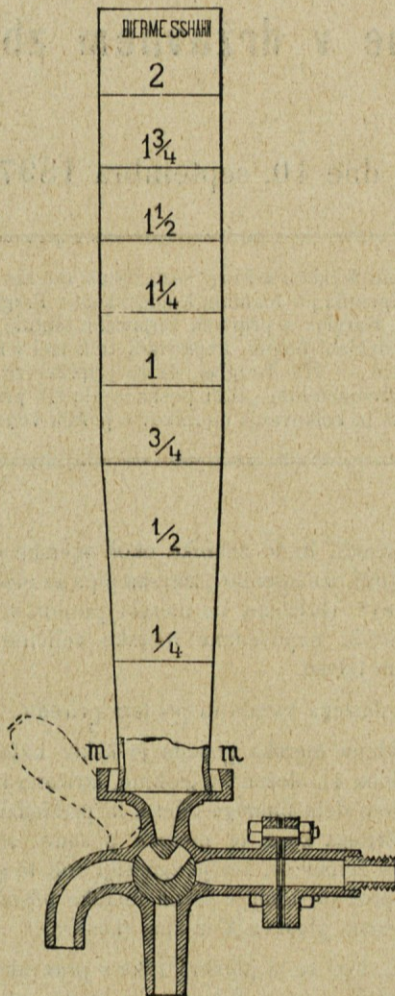
Na Dunaju, dne 15. junija 1897. l.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

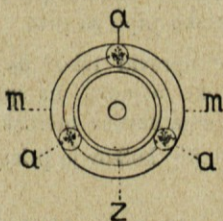
Tinter s. r.

Jeřábková merska pipa za pivo.

Pod. 1.

Pod. 2.

210.

Razglas trgovinskega ministrstva
z dne 23. avgusta 1897. l.,

da se je pripustila po Joahimu Koldovskem v Pragi sestavljena mérska pipa za pivo v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) je pripustila c. k. komisija za pravilni meroskus po Joahimu Koldovskem v Pragi sestavljeno mérsko pipo za pivo po meri nastopnih, gledé pristojbin po trgovinskem ministrstvu odobrenih predpisov v meroskus in kolkovanje.

Glanz s. r.

Predpisi

o meroskusu in kolkovanju po Joahimu Koldovskem v Pragi sestavljene mérske pipe za pivo.

Sestava té mérske pipe za pivo se vjema bistveno s sestavo Urbanove mérske pipe za pivo (razglas trgovinskega ministrstva z dne 12. januarja 1892. l., drž. zak. št. 35 iz l. 1892.), vendar se razlikuje od nje v tem, da so znamke in oznamenila, vstrežajoča mérskim veličinam, ki jih je odmeriti, vbrušene na mérski posodi, in to znamke okoli mérske posode, in da je pipni stožec nameščen navpično.

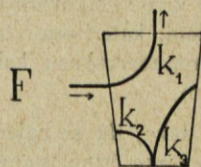
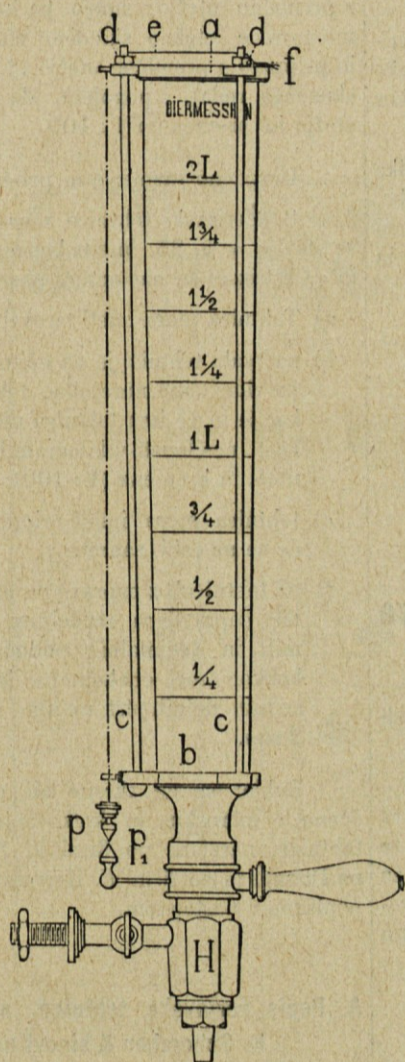
Mérska posoda, katera je v zgoranjem delu pipnega telesa gosto zadelana, je med flančo *b* (pod. 1) in kovinskim obročem *a* pritrjena s 3 vijajškimi klinci *c* in maticami *d*.

Nad vijajške matice *d* štrleči konci vijajških klincev *c* imajo luknje, skozi katere se potegne bakrena žica, katere konca sta pritrjena na obroču *a* s cinastim kancem *f*, primernem, da se nanj navdari meroskusni kolek (pod. 2.).

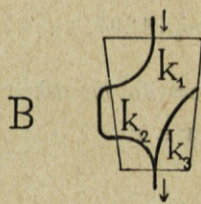
Spredaj omenjeni pipni stožec, ki je narisan v podobi 6. v navpičnem prerezu, obsega tri kanale *K*₁, *K*₂ in *K*₃ (glej podobo 3., 4. in 5.), ki narejajo s posredovanjem zveznega prostora *B* (pod. 6.), napravljenega v pipnem telesu *H* (pod. 1.), te-le komunikacije:

- a*) Zvezo med sodom (dovodom piva) in stekleno mérsko posodo (pod. 3.);
- b*) zvezo med mérsko posodo in iztočno odprino mérske pipe za pivo (pod. 4.), ko se je roča pipnega stožca zavrtela za 90 stopinj;

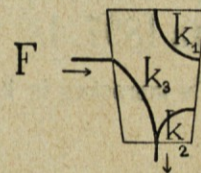
Pod. 1.

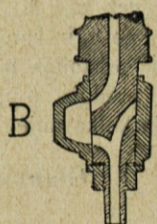
Pod. 3.

Pod. 4.

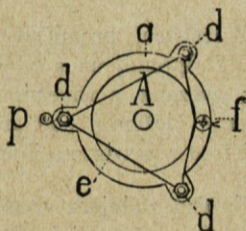

Pod. 5.

Pod. 6.

Pod. 2.

c) zveza soda z iztočno odprtino merske pipe za pivo, ko se je zavrtela roča v isto mér za nadaljnih 90 stopinj (pod. 5.).

Gledé mej pogreškom in gledé kolkovnih pristojbin je ravnati s tem priredom, kateri prav tako ni zavezan občasnemu dodatnemu meroskusu, kakor z Urbanovo mérsko pipo za pivo.

Kolkovanje je opraviti tako, da se najedka meroskusni kolek tikoma pod vsako črtno znamko. Mimo tega je na cinastem kancu, oznamenjenem v teh predpisih z *f*, navdariti meroskusni kolek in tekočo letno številko.

Na Dunaju, dne 15. junija 1897.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

Tinter s. r.

211.

Razglas trgovskega ministrstva z dne 23. avgusta 1897. l.

o pripustu žerjavskih tehtnic v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) se dajejo na obče znanje nastopni, po c. k. komisiji za pravilni meroskus izdani, gledé pristojbin po trgovinskem ministrstvu ódobreni predpisi o pripustu žerjavskih tehtnic v meroskus in kolkovanje.

Glanz s. r.

Predpisi

o pripustu žerjavskih tehtnic v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi §. 2. v ukazu trgovskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) je pripustila komisija za pravilni meroskus takozvane žerjavske tehtnice v meroskus in kolkovanje.

I. Namen žerjavskih tehtnic.

1. Žerjavske tehtnice so določene, najti težo zelo težkih ali obsežnih predmetov, kadar se te reči prevzdigajo s kakim žerjavom (samotežnikom) ali sestavljenim skripcem (koloturnikom), v katere priprave so one vložijo.

II. Splošna določila.

2. Žerjavske tehtnice so navadno tehtnice s premično utežjo; smejo pa imeti kakor tehtnice mostovnice utežno skledico ali utežno skledico in pripravo s premično utežjo (§. 29, točka *f* meroskusnega reda), s pogojem, da je razmerje med utežjo in bremenom 1 : 100.

Drugačno razmerje ni pripustno.

3. Žerjavske tehtnice morajo mimo zahtev, ki se stavijo v §. 25. meroskusnega reda pod *b*), *c*) in *d*) vstrezati še nastopnim posebnim pogojem:

- a) Tehtnica mora imeti tarovalno pripravo;
- b) na vsaki tehtnici je na očitnem mestu postaviti na videž ime narejnika, tekočo številko fabrikacije in če ima tehtnica utežno skledico, velikost nosilnosti v kilogramih, in pa razmerje uteži in bremena (1 : 100);
- c) tehtnica mora imeti pripravo, s katero se da, če se ne rabi, zapreti;
- d) pri tehtnicah z napravo za premično utež mora biti napravljena razdelitev lestvic po kilogramih in decimalnih pododdelkih kilogramov kolikor moči enakomerno in razdalja dveh sosednih delnih črt ne sme znašati manj kakor 2 mm.

Dokler se ne vkrene nič drugega, so pripuščene v meroskus in kolkovanje samo žerjavske tehtnice, narejane po firmi K. Sember & sinovi na Dunaju in po firmi K. Herrmann v Vratislavi, ter popisane v nastopnem.

A. Popis žerjavske tehtnice, narejane po firmi K. Sember & sinovi na Dunaju.

Vzvodni mehanizem te tehtnice je ali ves (pod. 1.) ali samo deloma (pod. 2.) vdet v železen okrov, kateri se z ušesom *A* obeša na žerjavovo kljuko.

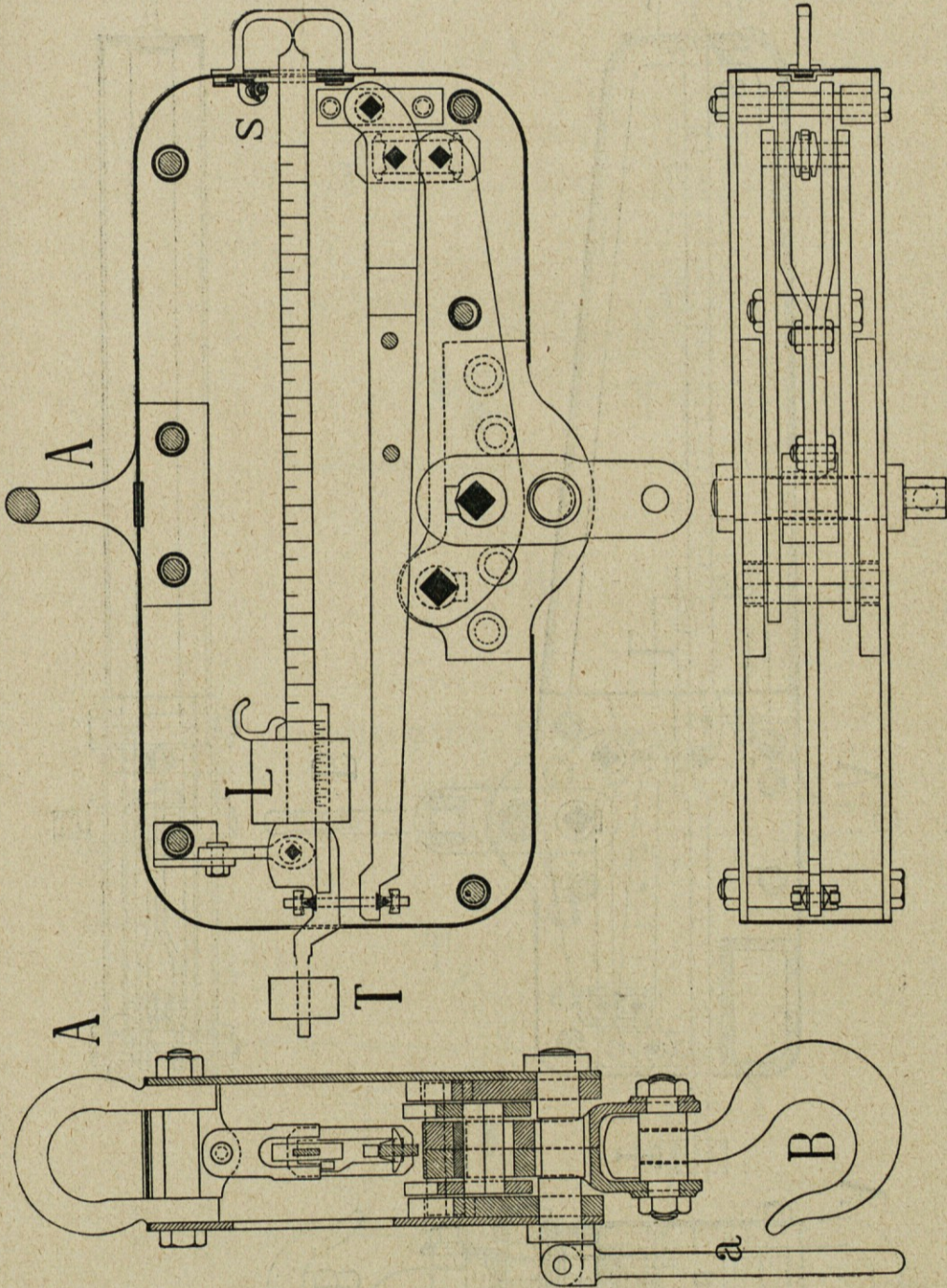
Z lestvico, premično utežjo *h* in tarovalno utežjo *T* opremljena gredeljica je po obesilnem železu zvezana z vmesnim vzvodom (prevodnim vzvodom), vloženim pod gredeljico, ta po obesilnem železu s pravim nosilnim vzvodom.

Na tem zadnjem vzvodu je obesilo, ki je zvezano z zelo močno kljuko *B*, določeno, da se na njo obesi predmet, ki ga je tehtati.

S je zaporna priprava, s katero se tehtnica ustavi (zapre), kadar se ne rabi, *a* pa priprava (odrivalna priprava), s katero se da kljuko *B* noseče

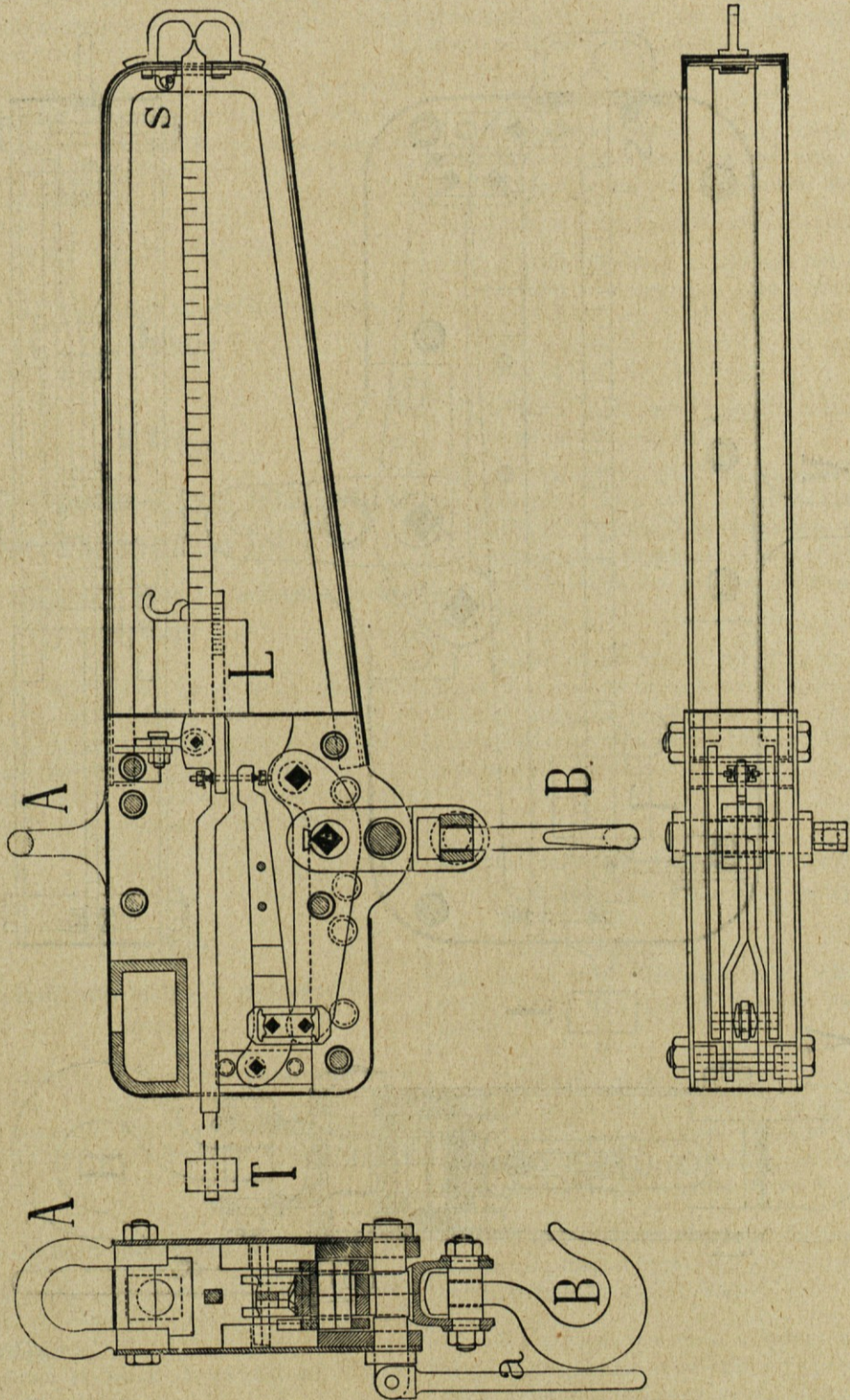
Žerjavska tehtnica firme K. Sember & sinovi.

Pod. 1.

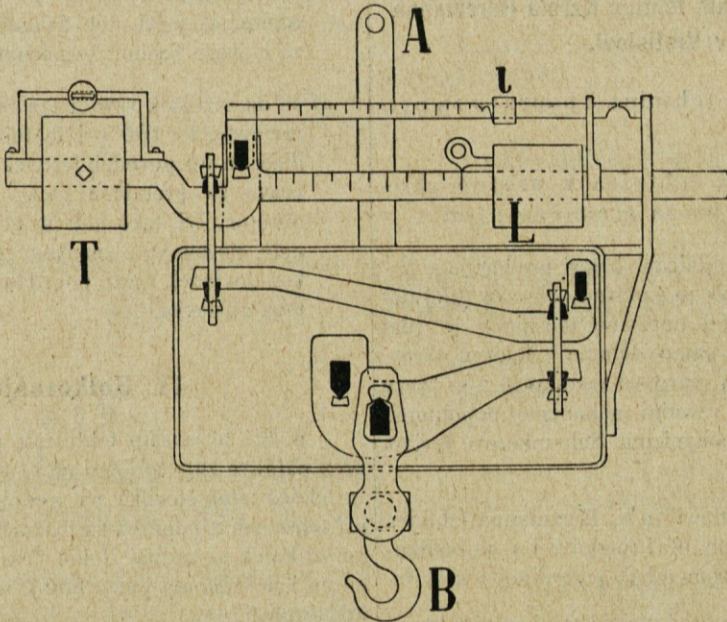
Žerjavna tehtnica firme K. Schember & sinovi.

Pod. 2.

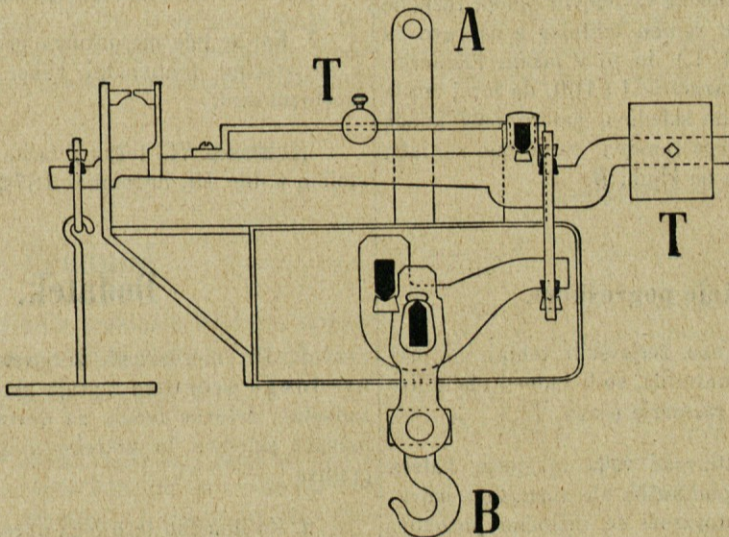
Žerjavska tehtnica Herrmannova
z napravo za premično utež, brez skledice.

Pod. 1.

Žerjavska tehtnica Herrmannova
s skledico.

Pod. 2.

obesilo, ko se tehtnica obremeni, odstraniti, da se ne dotika pristojne ostrice.

Premična utež (kembelj) L nosi manjšo premično utež v obliki premične lestvice.

B. Popis žerjavskih tehtnic Karola Herrmanna v Vratislavi.

1. Žerjavška tehtnica z napravo za premično utež.

2. Žerjavška tehtnica z utežno skledico brez naprave za premično utež.

Pri obeh teh tehtnicah, kateri predočujeta podobi 1. in 2. z opuščeno zaporno pripravo (glej podobo 1. in 2. spredaj popisane tahtnice), je vdet vzvodni mehanizem samo deloma v železen okrov, kar se tiče števila in vravnave vzvodov in njih zveze med seboj, pa je vzvodni mehanizem popolnoma enak vzvodnemu mehanizmu Schemberove žerjavške tehtnice.

Ta zadnja tehtnica in K. Herrmanna tehtnica z napravo za premično utež (podoba 1.) se razlikujeta samo v nekih premembah podrobnejše sestave.

V tem ko je namreč pri Schemberovi tehtnici premična utež L nositeljica manjše premične uteži v obliki premične lestvice, sta pri Herrmannovi tehtnici naravnani dve premični uteži druga nad drugo, od katerih je večja L premična neposredno na gredeljnicu, manjša l pa na posebni, na gredeljnicu pritrjeni ploščinji.

Pri žerjavški tehtnici K. Herrmanna, načrtani v podobi 2, katera ima skledico (brez naprave za premično utež), so dolžine vzvodovih ramen različne od dolžin vzvodovih ramen tehtnice z napravo za premično utež (pod. 1.), in to v takem razmerju, da daje njih zveza razmerje 1 : 100, da torej znaša utež, vložena v utežno skledico, katero nosi konec daljšega gredeljničnega ramena. samo eno stotinko bremena, obešenega na kljuki B .

III. Meje pogreškom.

4. Pri meroskusu žerjavskih tehtnic je preiskovati po ukazilih navodila, so-li zadosti občutljive in je-li njih vzvodno razmerje pravo.

Za mero občutljivosti velja razmerje, katero ima tista najmanjša pomnožba ali zmanjšava največjega bremena, ki provzroči še razločno poznato premembo v ravnotežnem položaju tehtnice (preteg).

5. Žerjavška tehtnica se sme kolkovati samo tedaj, kadar:

- provzroči, ko se je naložilo največje breme $\frac{1}{2000}$ tega bremena, to je 0.5 g za vsaki kilogram, še poznaten preteg tehtnice;
- provzroči, ko se je naložil deseti del največjega bremena, peti del dokladka, preračunjenega za največje breme, še poznaten preteg tehtnice;
- se da razloček vzvodnega razmerja tehtnice od razmerja 1 : 100 pri tehtnicah z utežno skledico, in od povedeb lestvice pri tehtnicah z napravo za premično uteži, kakor pri največji obremenitvi, tako tudi pri obremenitvi desetega dela, poravnati z zneskom teže, ki ni večji, kakor dokladek uteži, povedan pod *a*), oziroma *b*) tega odstavka.

IV. Kolkovanje.

6. Pri žerjavskih tehtnicah z utežno skledico, brez naprave za premično utež, se navdarita kolek in tekoča letna številka na gredeljnicu, v tem ko je pri tehtnicah z napravo za premične uteži namestiti po en kolek za zadnjo delno črto vsake lestvice, in po en kolek tikoma poleg bralne znamke vsake premične uteži.

Pri teh zadnjih tehtnicah je pristaviti kolku na glavni lestvici tudi še tekočo letno številko.

Dovoljeno je, opremiti gredeljnicu s vpuščenimi in dobro vtrjenimi zamaški ali ploščami iz mehkejše kovine, da se nanjo udari kolek.

V. Meroskusna pristojbina.

7. Kar se tiče meroskusne pristojbine, je ravnati s žerjavskimi tehtnicami kakor s strassburškimi mostovnicami.

(Odstavek VI., točka *f* tarife meroskusnih pristojbin z dne 19. decembra 1872. l.).

Dodatek.

1. Pri meroskusih žerjavskih tehtnic zunaj uradnega prostora morajo skrbeti vdeleženci za zadostne delovne moči, za dostavo pomožne bremenske skledice in potrebovanega obremenilnega gradiva.

2. Za določbo teže tega obremenilnega gradiva potrebno pomožno tehtnico (decimalno mostovnico),

katera mora imeti trojno občutljivost tistih, ki so predpisane v §. 31. meroskusnega reda, in pa deseti del največe nosilnosti tehtnice, ki jo je preskusiti, v pravilu vstreznih utežih, dostavlja meroskusni urad.

3. Pravilu vstrezne uteži in pomožna tehtnica se prevažajo na stroške vdeleženca.

4. Pri meroskusih žerjavskih tehtnic v meroskusnem uradu daje, če potreba, meroskusni urad tudi obremenilno gradivo.

5. V preskus žerjavskih tehtnic nad 2000 kg nosilnosti so vdeleženci dolžni, dati obremenilno gradivo.

Na Dunaju, dne 15. junija 1897.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

Tinter s. r.

212.

Razglas trgovinskega ministrstva z dne 23. avgusta 1897. l.,

da se tako zvaní stekleni baloni, imenovani tudi vrči v koših ali dèmidžoni (demijohns), pripuščajo v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovinskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) je pripustila c. k. komisija za pravilni meroskus tako zване steklene balone, imenovane tudi vrče v koših ali dèmidžone (demijohns), v meroskus in kolkovanje.

Kar se tiče kakovosti, ovedbe držečnosti, kolkovanja in pristojbin, ki jih je plačati, veljajo nastopni, po c. k. komisiji za pravilni meroskus, glede pristojbin po trgovinskem ministrtvu odobreni predpisi.

Glanz s. r.

Predpisi

o pripustu tako zvaníh steklenih balonov, imenovanih tudi vrčev v koših ali dèmidžonov (demijohns), v meroskus in kolkovanje.

Steklene, v obliki steklenic s kratkim vratom narejene posode, držeče 3 do 50 litrov, se po meri nastopnih določil pripuščajo v meroskus in kolkovanje.

(Slovenisch.)

Kakovost.

Posode, ki stoje trdno na vodoravno ležeči plošči, niso vezane na določene razmere razsežnosti.

Znamka, ki kaže stan tekočinske površine, mora bili vrezana ali vbrušena okoli vratu.

Ta znamka se ne vjema s spodnjo ploskvo zapornega zamaška.

Ovedba držečnosti in kolkovanje.

Prostornina se po postopanju, predpisanem v navodilu, ové do $\frac{1}{300}$ držečnega prostora, omejenega z znamko, ter najedka na stekleničnem telesu v litrih, oziroma desetinkah in stotinkah litra.

Kolkovanje se opravi potem tako, da se najedka meroskusni kolek in tekoča letna številka pod oznamenilom držečnosti.

Steklenice, ki se razbijejo pri preskusu, ni dolžan povrniti meroskusni urad.

Pristojbine.

Pristojbin je zaračuniti:

A. Za določbo držečnosti in kolkovanje.

Za vsako posodo, držečo 3 l . . . . . 15 kr.
pri večih posodah za vsaki liter več (pri čemer je računati kak drobce za poln) priklada . . . . . 1 „

B. Za posodo, katera se zastran lahko razvidnih pogreškov v sestavi zavrne brez posebne preskušnje, samo manipulacijska pristojbina . . . . . 5 „

Dodatni meroskus.

Posode niso zavezane dodatnemu meroskusu.

Ako bi se pak meroskusni kolek na posodah ne dal več razločno spoznati, jih je vzeti v meroskus vnovič.

Na Dunaju, dne 15. junija 1897.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

Tinter s. r.

213.**Razglas trgovskega ministrstva
z dne 23. avgusta 1897. l.,**

da se priprave za določevanje kakovosti žita s tehtanjem malih množin zrnja pod oznamenilom „žitni poskuševalniki“ pripuščajo v meroskus in kolkovanje.

Na podstavi ukaza trgovskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) je pripustila c. k. komisija za pravilni meroskus priprave za določevanje kakovosti žita s tehtanjem malih množin zrnja pod oznamenilom „žitni poskuševalniki“ v meroskus in kolkovanje.

Kar se tiče vravnave in drugačne kakovosti teh priredov in pa njih meroskusa, mej pogreškom, kolkovanja in pristojbin, ki jih je opraviti za meroskus, veljajo nastopni po c. k. komisiji za pravilni meroskus izdani, gledé pristojbin po trgovinskem ministrtvu odobreni predpisi.

Glanz s. r.

Predpisi

o pripustu priprav za določevanje kakovosti žita s tehtanjem malih množin zrnja pod oznamenilom „žitni poskuševalniki“ v meroskus in kolkovanje.

§. 1.

Žitni poskuševalnik je sestavljen:

1. iz valjaste posodne mere, imajoče zgoraj razporo, katera gre okrog vse stene;
2. valjastega otlega telesa, ki se zlahka prilega v mero, predhodnika;
3. iz razalnika, ki se da lahko potisniti skozi razporo in izpolni potem ves poprečni prerez mere;
4. iz valjastega polnilnika, ki se da z mufo trdno nastaviti na mero;
5. iz pomožnih priprav, imenovanih v §. 4.

§. 2.

Prostornina posodne mere (§. 1., št. 1) mora znašati ali $\frac{1}{4}$ l ali pa 1 l.

Druge merske veličine niso dopuščene.

Žitni poskuševalnik po $\frac{1}{4}$ l se sme napraviti v dveh oblikah, namreč v prenosni obliki in v obliki za stalno rabo na istem mestu. Pri prenosni obliki se morajo dati vsi deli zapakovati v okrogel ali kovčegu podoben kovinski tobolec, dolg k večjemu 24 cm in širok 10 cm.

V ostalem se razlikuje ta oblika od oblike za stalno rabo samo po vrsti pomožnih priprav, imenovanih v §. 4.

§. 3.

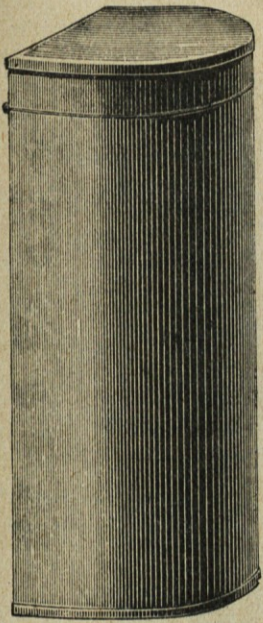
V §. 1. pod. št. 1 do 4 imenovani deli morajo kazati ta le svojstva:

1. Mere morajo biti iz medí, njih valjaste stene iz stegnjene cevi. Prostornino omejuje spodaj vloženi predhodnik, zgoraj pa zapora za razalnik. Notranji primer mora znašati pri četrti litra 53·2 mm, pri litru 88·2 mm, in razpore sme biti samo tako široka, da razalnik ravno še lahko gre skozi. Debelost stene pri četrti litra ne sme znašati manj kakor 0·75 mm, pri litru ne manj kakor 1 mm. Nad razpore mora biti mera še tako visoka, kakor predhodnik. Dno mora biti visoko postavljeno in tako luknjičasto, da se zrak lahko brez ovire umakne, ko pade predhodnik dolu.

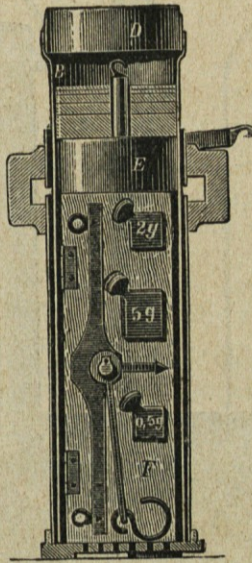
2. Predhodnik mora biti narejen iz medene pločevine in znotraj tako tog, da se lahko na čelno ploskvo navdarijo kolki. V meri ne sme imeti manj kakor 0·5 mm in ne več kakor 1 mm polja. Pri četrti litra se mora držati predhodnik višine 22 do 24 mm teže 88 do 90 g, pri litru pa višine 39 do 41 mm in teže 445 do 455 g. Predhodnik mora imeti na vseh straneh ostruženo površino, njegove čelne ploskve morajo biti ravne in neposredne.

3. Razalnik mora biti raven in narejen iz trdega jekla kakor za nože z okovom iz medí; rez mora, ko se vtakne rezalnik v razpore, štrleti čez mero, njena ostrina ne sme biti enostranska, ampak se mora vjemati s sredo pločevinske debelosti.

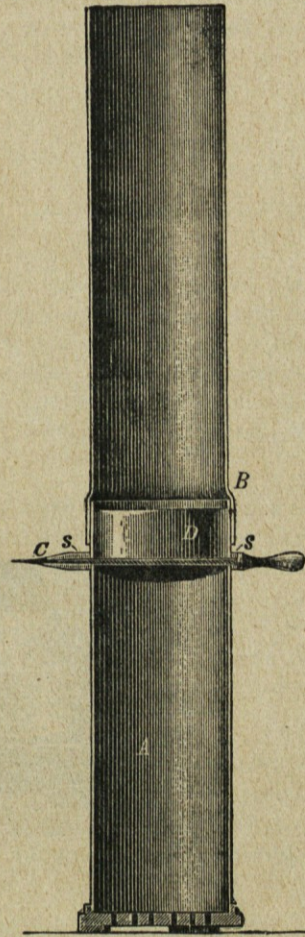
4. Polnilnik mora biti narejen iz vsaj 0·75 mm debele medene cevi in nastavljen, če se meri na jasnem od vložnega predhodnika, imeti pri četrti litra višino 210 do 211 mm, pri litru pa višino 275 do 276 mm; notranji premer mora znašati pri prvem 50 mm, pri zadnjem 79·2 mm. Polnilnik ne sme stati na vun štrlečih delih mere, ampak na merskem robu.

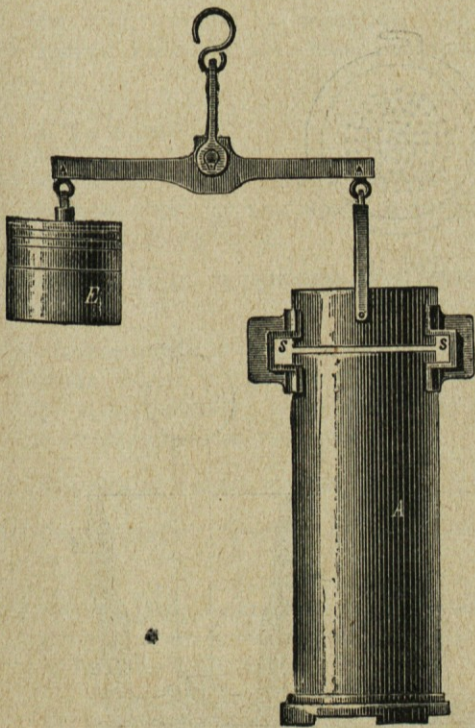
Pod. 1.

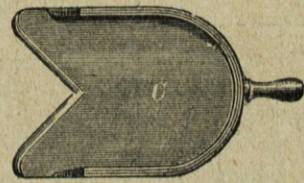
Pod. 2.

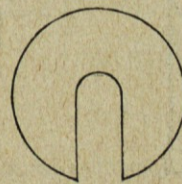
Pod. 3.

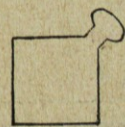
Pod. 4.

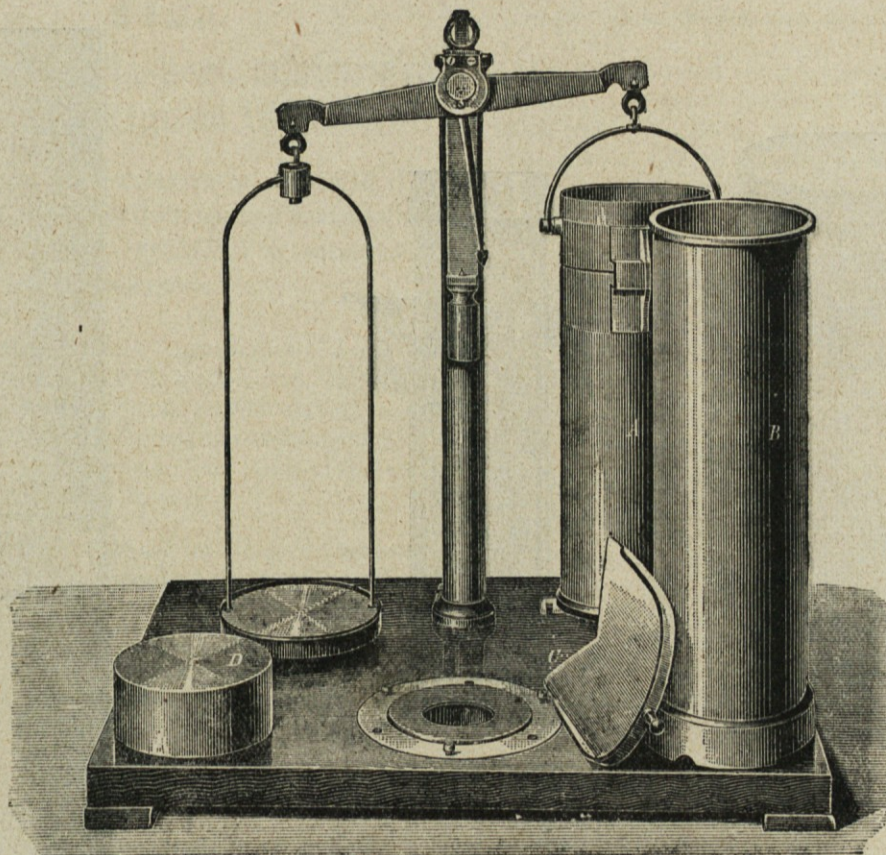
Pod. 5.

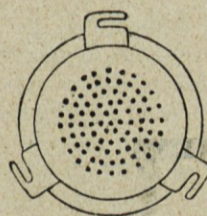
Pod. 6.

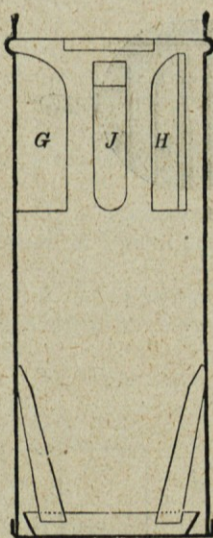
Pod. 7.

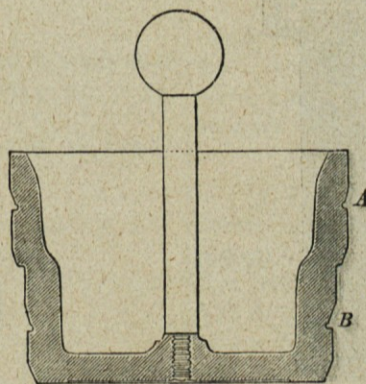
Pod. 9.

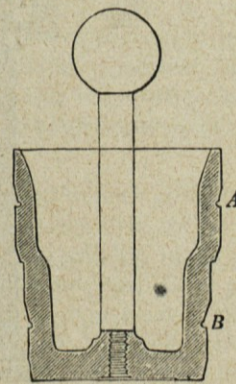
Pod. 10.

Pod. 8.

Pod. 11.

Pod. 12.

5. Premer mere in polnilnika ne sme odstopiti od spredaj povedanih mer za več kakor 0.2 mm. Skupna teža žitnega poskuševalnika v prenosni obliki ne sme s kovinskim tobolcem vred presežati 2200 g.

§. 4.

Kot pomožne priprave se morajo priložiti:

1. Žitnemu poskuševalniku po 1 l kot precizna tehtnica preskušena enakoramena, za največje pripustno obremenilo 2 kg določena gredeljica in utežna skledica z nepregibnim obločcem; žitnemu poskuševalniku po $\frac{1}{4}$ l kot trgovska tehtnica preskušena enakoramena, za največje pripustno obremenilo 500 g določena gredeljica in utežna skledica, ta zadnja pri prenosnem žitnem poskuševalniku v obliki koluta z ročajem, sicer pa v navadni obliki s nepregibnim obločcem. Utežna skledica, obešena na tehtnico, se mora natančno vjemati v teži z mero s prehodnikom vred.

2. Žitnemu poskuševalniku po 1 l postavek preskušanih preciznih uteži po 200, 200, 200, 100, 50, 50, 20, 20, 10, 5, 2, 2, 1 g, žitnemu poskuševalniku po $\frac{1}{4}$ l pet kolutastih uteži po 100, 50, 20, 20, 10 g v premeru 47 do 48 mm, nadalje pet utežnih kosov po 5, 2, 2, 1, 0.5 g v obliki pravokotnih ploč s podaljšanim in vzvihanom oglom, vse to iz medi. Ako ima utežna skledica ročaj, morajo imeti kolutaste uteži razpore za potiskanje. Kolutaste uteži morajo imeti na vse strani ostruženo površino.

3. Te le reči:

- lesena ploča s kovinskim stebrom, da se tehtnica obesi, in s pripravo, da se more pri polnitvi trdno postaviti;
  - leseno omaro za shrambo prej imenovanih delov;
  - okrovno omaro, v katero se vtakne pod b imenovana omara in katera se da potem, pokrivajoč steber, združiti s pločo, imenovano pod a, v omaro, zaprto od vseh strani.
- Pripušča se nadalje, dodati
- drugo utežno skledico za postavitev mere in pa
  - medeno pločo, katera sme služiti kot tarovalno gradivo v poravnavo prazne mere in pa predhodnika na drugi skledici.

Pri prenosnem žitnem poskuševalniku po $\frac{1}{4}$ l odpadejo v št. 3 omenjene reči, a priložen mu

mora biti v zapakovalo služeč kovinski tobolec (§. 2., odstavek 2.) in v mero se prilegajoča lesena omara za shrambo tehtnice in pločastih uteži.

§. 5.

Mera mora imeti mimo povedbe prostornine tudi opravilno številko.

Ista številka mora biti nameščena na obeh čelnih straneh predhodnikov, dalje na polnilniku, razalniku, utežni skledici, leseni ploči in na kolutastih in pločastih utežih. Kolutaste in pločaste uteži morajo biti zaznamovane po dolžni teži v gramih. Vsa oznamenila morajo biti vrezana ali navdarjena.

Pripustno je, namestiti ime in sedež opravila, in pa fabriško znamko na okrovni omari, kovinskem tobolcu, meri ali razalniku.

Druge povedbe niso pripustne.

§. 6.

Povedbe o teži redno s pšenico napolnjene priprave ne smejo, v poprečnosti iz petih poskusov, odstopiti pri četrti litra za več kakor 0.75 g, pri litru ne za več kakor 1.5 g od povedeb pravičnega žitnega poskuševalnika.

Kot meje pogreškom kolutastih in pločastih uteži veljajo pri kosih 100 g do 1 g meje pogreškom enako težkih trgovinskih uteži; pogrešek kosa za 0.5 g ne sme znašati več kakor 8 mg.

§. 7.

Mera dobi meroskusni kolek tikoma pod razpore, polnilnik tikoma pod zgoranjim robom, razalnik na medenem okovu, utežna skledica in predhodnik blizu opravilne številke z navdarom, in to pri žitnem poskuševalniku po $\frac{1}{4}$ l navadni kolek, pri žitnem poskuševalniku po 1 l precizni kolek.

Kolutaste in pločaste uteži se kolkujejo kakor trgovinske uteži.

Posamezni deli prireda se smejo poskusiti samo, če se predloži h kratu ves prired.

§. 8.

Za preskus in kolkovanje žitnih poskuševalnikov se ustanovljajo te-le pristojbine:

Pri žitnem posku-
ševalniku po

1/4 l		1 l	
gl.	kr.	gl.	kr.
1	22	2	34
	18		27
	90	1	80
	14		27

Za popolni preskus in kolkovanje, vštrevši pristojbine za meroskus gredeljnic in uteži in to posamez:

- a) za splošno preskušnjo, vštrevši dodatne meritve in prigled zaigravanja prazne tehtnice . . . . .
- b) za preiskavo natančnosti povedeb . . . . .
- c) za kolkovanje . . . . .

Ob preskusu brez kolkovanja se pobirajo pristojbine pod *a* ali *a* in *b* po tem, se-li je opravil samo preskus pod *a* ali tudi hkratu preskus pod *b*.

Pristojbine za preskus in kolkovanje kolutastih in pločastih uteži je pobirati posebej, in to po odredbini za trgovske uteži, za kak meroskus gredeljnic in preciznih uteži se pobirajo dotični postavki meroskusne pristojbinske tarife.

Kadar se v meroskus izroči utežna skledica kot nadomestni del, tedaj zadostuje preskušnja, da se vjema nje teža s težo mere in predhodnika, za kar je, vštrevši tudi kolkovanje, pobrati spredaj pod *a* navedeno pristojbino. Kadar se predložijo drugi deli brez gredeljnic in uteži, tedaj je treba tudi pod *b* omenjene preskušnje o natančnosti povedeb.

Za kolkovanje nadomestnih delov se ne pobirajo pristojbine, če ni bilo kolkovati več kakor dva kosa.

§. 9.

Žitni poskuševalnik se mora pred pretekom vsakih štirih let podvreči občasnemu dodatnemu meroskusu.

§. 10.

Žitne poskuševalnike preskušuje in kolkuje, dokler se ne ukaže nič drugega, c. k. komisija za

pravilni meroskus, in v ta namen se smejo vselej predložiti v meroskus le popolni priredi.

§. 11.

Prvi, po kakem fabrikantu narejen žitni preskuševalnik je poslati, in to v vsaki izmed troje pristupne oblike, na komisijo za pravilni meroskus.

Ona odločuje, je-li pripusten meroskus priredov po doposlanem vzorcu.

Istotako si je izprositi odločilo, kadar fabrikant izpremeni kaj na prvotno predloženem vzorcu.

Prehodna določila.

Poskusne mere in uteži za žito, ki so narejene po meri predpisov §. 46. in §. 47. v meroskusnem redu z dne 19. decembra 1872. l., se smejo preskuševati in kolkovati samo še do konca decembra 1898. l., po 1. dnevu januarja 1900. l. pa se ne smejo več uporabljati v javnem prometu.

Na Dunaju, dne 15. junija 1897.

C. k. komisija za pravilni meroskus:

Tinter s. r.

214.

Razglas trgovskega ministrstva z dne 23. avgusta 1897. l.

zastran meroskusa in kolkovanja mernikov o porabi vode.

Na podstavi ukaza trgovskega ministrstva z dne 17. februarja 1872. l. (drž. zak. št. 17) se daje na javno znanje nastopni, po c. k. komisiji za pravilni meroskus izdani, gledé pristojbin po trgovinskem ministrtvu odobreni dodatek k predpisom zastran meroskusa in kolkovanja mernikov o porabi vode (razglas trgovskega ministrstva z dne 5. septembra 1892. l., drž. zak. št. 175).

Glanz s. r.

Dodatek

**k predpisom zastran meroskusa in kolkovanja mer-
nikov o porabi vode (razglas trgovskega mini-
strstva z dne 5. septembra 1892. l., drž. zak.
št. 175).**

1. Deloma izpreminjaje tega urada predpise z dne 27. junija 1892. l. (razpis trgovskega ministrstva z dne 5. septembra 1892. l., drž. zak. št. 175), oziroma z dne 27. maja (drž. zak. št. 103), se ustanavljajo meroskusne pristojbine za mernike o porabi vode po tarifi, razvidni v dodatku, toda z nastopnimi omejitvami (točka 4. in 6.).

2. Za mernike o porabi vode, kateri se zavoljo lahko razvidnih pogreškov v sestavi zavrnejo brez posebne preskušnje, je plačati le manipulacijsko pristojbino 25 kr.

3. Za mernike o porabi vode z lučjo (kalibrom)* več kakor 80 mm, pa manj kakor 151 mm se sme opraviti uradno dejanje na željo stranke v uradnih prostorih komisije za pravilni meroskus proti plačilu pristojbine 18 gl. 15 kr., ne da bi imela stranka pravice do te ugodnosti.

V tem primeru je pred doposlattvijo prireda prositi za opravo meroskusa, priloživši prošnji natančen, kotiran naris stičnih flanč in popis kazalnika (cifrenice).

V dotične izvidnice se vzprejme pristavek, da se je preskusil merski prired samo do največe pretočne množine 2500 l (na minuto), in da je torej uradno poverjen za javni promet samo do te meje.

Meje pogreškom so v tem primeru iste, kakor pri mernikih o porabi vode z lučjo 80 mm.

4. V točki 1 in 3 omenjena tarifa se ne uporablja:

a) na stare in nove mernike o porabi vode, pri katerih vstreza obteku najhitreje se vrtečega kazala ali lahko nastavnega pomožnega koluta (razglas trgovskega ministrstva z dne 27. maja 1894. l., drž. zak. št. 103) pri luči (kalibru) manj kakor 40 mm več kakor 100 l;

b) na nove ali znatni popravi podvržene stare mernike o porabi vode, katere se doneso v meroskus po 1. dnevu januarja 1898. l. ter nimajo pravilnega kazalnika (točka 5.) ali niso označeni po določitih, danih v točki 6.

*) Luč (kaliber) = premen pretočnega poprečnega prereza.

Meroskusne pristojbine za mernike o porabi vode pod *a* in *b* omenjene kakovosti se tudi v bodoče preračunajo po določitih odstavka VII., točke 17. v predpisih z dne 27. junija 1892. l. (razglas trgovskega ministrstva z dne 5. septembra 1892. l., drž. zak. št. 175), oziroma razglašata trgovskega ministrstva z dne 27. maja 1894. l. (drž. zak. št. 103).

5. Dokler se ne ukaže nič drugega, veljaja za pravilni kazalnik tisti, kateri ima poleg drugih kazalnikov tudi kazalnik, razdeljen na 100 delov po posameznih litrih, čegar delne črte niso debelejšje kakor eno četrto delitvenega presledka.

Kazalec tega kazalnika mora biti na koncu ploščat in ostro rtast, in rt ne sme biti od delnega koluta bolj oddaljen kakor za dolgoš enega delitvenega presledka.

Velikost litrske delitve se sme izbrati, kakor kedo hoče, nasproti pa sme prenos premikanja pravega merskega prireda (perotničastega kolesa, glavičaste naprave i. č. e.) na os litrskega koluta kazati samo prestave večje kotne brzine k manjši.

Pri vodomerih z lučjo 40 mm in več se sme uporabljati na 10 do 10 l razdeljen, 100 do 1000 l obsegajoč litrski kolut.

Ravnateljju komisije za pravilni meroskus se daje oblast, izreči kazalnike, o katerih se pokaže, da vstrežajo namenu, za pravilne, če tudi ne vstrežajo sprednjim določilom.

6. Pri novih ali znatni popravi podvrženih starih mernikih o porabi vode, na katere je po 1. dnevu januarja 1898. l. uporabljati v točki 1. omenjeno tarifo, morajo biti v odstavku IV., točki 11. *a* predpisov (drž. zak. št. 175 iz l. 1892.) ukazana oznamenila postavljena na videž na kazalniku.

Prav tako morajo biti oznamenjeni litrski koluti (odst. III., točka 7. *a* predpisov) z „l“ ali „litrov“, hektolitrski kolut s „h“ ali „hektolitrov“, drugi koluti z „enot“, „desetin“ itd., ti zadnji pa vkupe s „kubičnih metrov“.

Pripustno je vkupe oznamenilo „liter“ in posamezno oznamenilo kolotov z „enot“*, „desetin“, „stotin“**) itd.

Pripustno je tudi, povedati na kazalnikih prodajavca ali trgovca, nadalje številko uradnega tipa.

Vsa druga oznamenila so nepripustna.

*) Litrski kolut.

**) Hektolitrski kolut.

Pristojbinska tarifa.

Luč (kaliber) v milimetrih	Za meroskus krajcarjev	Za preskus brez kolkovanja	Luč (kaliber) v milimetrih	Za meroskus krajcarjev	Za preskus brez kolkovanja
5	114	57	43	597	299
6	116	58	44	620	310
7	119	60	45	644	322
8	123	62	46	668	334
9	127	64	47	693	347
10	131	66	48	718	359
11	136	68	49	744	372
12	141	71	50	771	386
13	147	74	51	798	399
14	154	77	52	826	413
15	162	81	53	854	427
16	170	85	54	882	441
17	179	90	55	911	456
18	188	94	56	941	471
19	198	99	57	971	486
20	209	105	58	1002	501
21	220	110	59	1034	517
22	231	116	50	1066	533
23	243	122	61	1098	549
24	256	128	62	1131	566
25	269	135	63	1164	582
26	283	142	64	1198	599
27	297	149	65	1233	617
28	312	156	66	1268	634
29	327	164	67	1333	652
30	343	172	68	1339	670
31	359	180	69	1376	688
32	376	188	70	1413	707
33	393	197	71	1451	726
34	411	206	72	1489	745
35	430	215	73	1528	764
36	449	225	74	1568	784
37	468	234	75	1608	804
38	488	244	76	1648	824
39	509	255	77	1689	845
40	530	265	78	1730	865
41	552	276	79	1772	886
42	574	287	80	1815	908

Na Dunaju, dne 15. junija 1897.

C. k. komisija za pravilni meroskus

Tinter s. r.